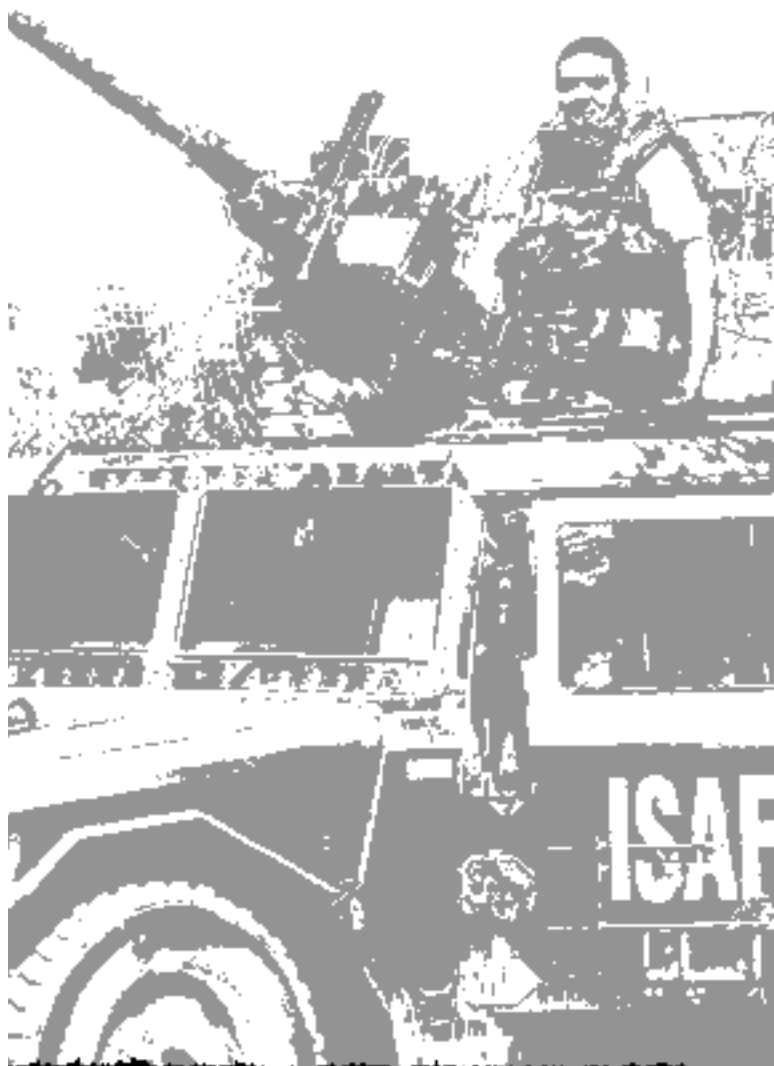

Tropes espanyoles a

l'Afganistan

Ajut humanitari o ocupació?

preguntes i respostes

Fa sis anys es va envair i ocupar l'Afganistan.

I mentre les tropes espanyoles es van retirar de l'Iraq el 2004, a l'Afganistan uns 700 soldats espanyols col·laboren amb l'exèrcit de Bush.

Ens diuen que l'ocupació de l'Afganistan és diferent de la de l'Iraq. És clar que hi ha diferències. Però l'augment de la resistència davant la presència militar estrangera a l'Afganistan, amb cada cop més pèrdues humanes en tots els bàndols —sobretot entre la població civil— demostra que també hi ha semblances.

Quina és la veritable missió de les tropes occidentals a l'Afganistan?

És una missió humanitària i de reconstrucció?

O és una altra ocupació militar, a la qual ens hauríem d'oposar, igual que a l'Iraq?

Plataforma Aturem la Guerra

Una història d'intervencions

El poble afganès té la mala sort d'ocupar un lloc estratègic al món, i d'interessar a les grans potències: al s.XIX, l'Imperi britànic i la Rússia tsarista; després de la segona guerra mundial, EUA i la URSS van fer de l'Afganistan el darrer gran camp de batalla de la guerra freda, deixant el nombre més gran de refugiats del món i prop d'un milió de morts al darrera.

Als anys 80, el país va patir una terrible guerra, quan tropes soviètiques i aliats locals s'enfrontaven amb els mujahidins, una molt variada oposició armada. Els EUA i els seus amics van finançar els sectors més reaccionaris d'aquesta oposició, que va deixar en herència personatges com Bin Laden o grups com Al Qaeda.

Les tropes soviètiques es van retirar el 1989 i tres anys més tard, el govern al qual havien donat suport es va desfer. En arribar a Kabul, els antics protegits d'EUA van començar a lluitar entre ells pel poder durant 4 anys. Aquesta nova matança la va patir la població indefensa, amb desenes de milers de morts només a Kabul, que va esdevenir un munt de runes per sempre més. Per posar fi al caos regnant a l'Afganistan va sortir a escena el moviment dels talibans, apadrinat per fidels amics de Washington com Aràbia Saudí i Pakistan, amb una interpretació molt rígida de l'Islam. Sota el seu control quasi total del país, es van acabar les lluites constants pel poder, així com els assassinats i violacions indiscriminades del període dels mujahidins. Per altra banda, van intentar controlar les vides quotidianes de la gent: les minories ètniques o religioses i les dones, especialment, van patir una repressió molt dura.

Quan els talibans van dominar Kabul, la posició oficial de l'administració nord-americana va ser declarar que esperava que les noves autoritats afganeses "portin el país a un procés de reconciliació nacional (...) cap el restabliment de l'ordre i la seguretat". Tampoc tenia problemes amb la realitat de les dones afganeses ni la petroliera nord-americana Unocal —la mateixa que avui col·labora amb el govern de Birmània— ni Halliburton (la multinacional dirigida durant anys per Dick

Cheney), que va obtenir els drets per a la construcció d'un oleoducte. El dia 10 de setembre de 2001, a les llistes negres del Pentàgon, ni l'Afganistan era un "país terrorista" (com es classificava l'Iraq d'aleshores o es classifica avui a Síria, Iran i Corea del Nord), ni els talibans eren una organització terrorista.

El 12 de setembre l'administració Bush va apuntar contra els talibans, no per motius humanitaris ni per buscar justícia pels atacs de Nova York i Washington (cap dels suposats suïcides era afganès), sinó per interessos geopolítics, com a l'Iraq.

És una guerra justa i legal?

Segons el ministre de Defensa, José Antonio Alonso: "Estem a l'Afganistan com manen les resolucions de la ONU per garantir la seguretat i promoure les condicions mínimes d'esperança de la societat".

El govern espanyol intenta fer una distinció entre la ISAF (la Força Internacional d'Assistència a la Seguretat, on participen les tropes espanyoles), que té mandat de l'ONU, i l'operació obertament militar liderada per EUA, "Llibertat Duradora", que no en té.

Però les dues operacions estan sota el comandament d'EUA, que no fa cap distinció important entre les operacions. Hi ha, com a molt, una divisió de treball entre la ISAF —formalment controlada per l'OTAN— i Llibertat Duradora, dins de la mateixa missió global.

I fins i tot si les operacions de la ISAF fossin innocents, la participació de tropes europees afavoreix i complementa les tropes d'EUA per a l'operació *Llibertat duradora*.

Una operació de reconstrucció?

El mite més gran de l'ocupació de l'Afganistan és que s'està reconstruint el país.

El General José Enrique de Ayala —militar espanyol amb experiència a la regió— ha reconegut que, després de sis anys d'ocupació: "Els serveis essencials —aigua potable i electricitat— continuen sense arribar a la majoria de la població fora de Kabul i no s'ha aconseguit millorar el nivell de vida dels afganesos."

De fet, la "reconstrucció" a Kabul tampoc és allò que vol o necessita el poble afganès. S'han construït el centre comercial "Kabul City", a l'estil nord-americà, i l'Hotel Serena, de 5 estrelles, que cobra fins a 1.200 dòlars per nit a un país on un metge amb prou feines guanya 40€ al mes. Mentre, a la majoria dels habitants de la capital encara els falten els serveis bàsics.

La realitat de la reconstrucció és que, igual que a l'Iraq, gran part dels diners acaba a les mans de multinacionals estrangeres, principalment d'EUA.

S'han alliberat les dones?

L'argument que va convèncer moltes persones que normalment s'oposen a les guerres a donar suport a la invasió de l'Afganistan era que s'acabaria amb el patiment de les afganeses.

Un altre cop, la realitat ha desmentit les promeses.

Part de l'explicació és que el govern imposat per l'ocupació inclou molts antics *senyors de la guerra* que comparteixen les actituds dels talibans respecte les dones.

◀ Això és reconstrucció?

I no hem d'oblidar la continuada "guerra contra el terror" duta a terme per EUA, que provoca cada cop més víctimes civils, moltes d'elles dones.

Però la causa principal per la falta d'una millora real per a les afganeses és l'absència d'una reconstrucció real.

Com deia una afganesa: "Poc ha canviat per a nosaltres des de la caiguda dels talibans. Sempre parlen de lliurar-nos del *burka*. La realitat és que el *burka* no és el problema; el problema és la falta de seguretat, falta de treball, falta d'educació i de sanitat. Si tenim aquestes coses podrem arreglar el tema del *burka*; algunes dones seguiran portant-lo i altres se'l podran treure o portar altres tipus de cobriment islàmic com fan a les zones rurals."

Si hi ha una esperança d'un alliberament per a les dones afganeses, aquest procedeix dels esforços de les mateixes afganeses —i afganesos— que lluiten per canviar la situació. El seu alliberament no vindrà de l'ocupació.

Acabar amb les drogues?

Al tram final del domini dels talibans, la producció de l'opi es va reduir molt. Després de l'ocupació, l'Afganistan ha tornat a produir-lo massivament, passant a ocupar el primer lloc de producció mundial.

Això és en part, perquè els senyors de la guerra se n'aprofiten per enriquir-se. Però també perquè el cultiu de l'opi és l'única font d'ingressos possible i fiable per a moltes famílies camperoles afganeses. Les operacions dutes a terme per les tropes d'ocupació, en eradicar els seus cultius, condemnen les famílies pageses a una vida encara més miserable i les endeuten encara més amb els cacics.

Caldria un programa d'ajut per desenvolupar una agricultura centrada en la producció d'aliments per a les necessitats locals, però això aniria contra les polítiques que impulsen el Banc Mundial i l'FMI arreu del món.

De totes formes, la morfina, producte de l'opi, té usos mèdics molt importants i en cal més als països pobres. Mentre que l'abús de les drogues com l'heroïna, il·legal als països occidentals, és un problema social autòcton, no és responsabilitat dels camperols afganesos.

Amb la retirada tornarien els talibans?

Segons el ministre Alonso, la retirada de l'Afganistan suposaria el retorn del règim dels talibans.

De fet, la majoria de la resistència a l'Afganistan no té res a veure amb els talibans. Molts dels atacs a les tropes els duen a terme grups de camperols que s'oposen a la presència al seu país dels exèrcits d'ocupació. Aquests són responsables de cada cop més matances a civils —igual que ho són les forces privades de seguretat, com Dyncorp, companys d'armes dels igualment infames Blackwater— i els seus avions bombardegen de forma rutinària àrees poblades de civils amb bombes de 1000 kg. Abans de la invasió de 2001, gran part de la població afganesa estava farta dels talibans. Aquestes atrocitats provoquen que tornin a guanyar suport.

Evidentment, la situació a l'Afganistan és molt dura, i no hi ha solucions fàcils. Però està clar que, tant a l'Iraq com a l'Afganistan, com més durí l'ocupació, més oposició i patiment produiran. Les tropes occidentals porten ja 6 anys al país, i la situació no està millorant, sinó tot el contrari. L'única possibilitat d'una millora passa per retirar les tropes

estrangeres, i deixar de donar suport econòmic, diplomàtic i militar als senyors de guerra que hi ha actualment al poder (alguns dels quals, de fet, provenen dels talibans).

De totes formes, no els toca als països occidentals decidir qui ha de governar Afganistan. La gent afganesa ha de decidir el seu futur per ells mateixos, i això no ho poden fer sota l'ocupació ni amb les ingerències estrangeres.

Quina és l'alternativa?

Evidentment, acabar amb tres dècades de guerra no serà un procés fàcil, però la millor contribució per acabar amb la guerra és retirar les tropes, perquè la població afganesa pugui buscar una solució política.

És evident que Afganistan necessita ajuda, però no necessita més intervenció interessada per part de les potències estrangeres.

Si només una part dels diners que s'han dedicat a envair i ocupar el país es dediqués a una reconstrucció real, Afganistan podria donar un gran pas endavant. Si tots els projectes no estiguessin controlats per empreses nord-americanes —moltes d'elles en mans d'amics de Bush i Cheney— i la pròpia gent afganesa se'n fes càrrec, podrien tenir hospitals, escoles i carreteres que funcionessin, i a un cost molt més baix.

Així, una altra part d'aquests diners es podrien gastar en millorar els serveis socials a l'Estat espanyol.

No hi ha motiu per pensar que el poble afganès sigui menys capacitat per construir el seu propi país que altres pobles del món, només cal que se'ls deixi fer-ho, sense ingerències.

La participació espanyola

L'exèrcit espanyol està present a Kabul, a l'Equip de Reconstrucció Provincial (PRT) de Qala-i-Naw i a una base de suport avançada i a la Caserna de Coordinació Regional a Herat. Actualment, un total de 705 efectius espanyols participen a l'ocupació de l'Afganistan.

Aquesta participació és molt cara. En termes humans, fins ara, han mort 85 soldats de l'exèrcit espanyol destinats a l'Afganistan. En termes econòmics, l'Estat espanyol va gastar gairebé 240 milions d'euros —40 mil milions de les antigues pessetes— a la missió de la ISAF, només en els nou primers mesos de 2006.

▲ Els nens sempre pateixen amb les guerres.

Aquesta enorme despesa militar contrasta amb una inversió molt més minsa en la reconstrucció. Més del 90% dels diners gastats per l'Estat espanyol a l'Afganistan es dedica a fins militars, i menys del 10% a fins civils. A més, ni un euro del govern espanyol destinat a la "reconstrucció" surt fora dels límits de la remota província que tenen assignada.

Mirant les xifres d'una altra forma, el 2005, l'Afganistan va representar més del 53% de la despesa militar espanyola a l'exterior, però només el 0,75% del total de l'acció humanitària espanyola.

Siguin quines siguin les intencions dels soldats, el perquè de la missió espanyola no es troba en objectius humanitaris. Més aviat, sembla que la permanència a l'Afganistan representa un intent per part del govern de mantenir el seu prestigi com un poder important a l'escenari mundial, i específicament a l'OTAN. Si la retirada de l'Iraq va suposar la pèrdua de prestigi internacional segons Aznar, Bush i Blair, per a la població del món, incloent la d'EUA i Gran Bretanya, va ser tot el contrari.

Què podem fer?

Hi ha molta confusió respecte a l'ocupació de l'Afganistan, en part perquè els arguments per a la retirada són gairebé absents dels mitjans de comunicació.

Tot i això, hi ha una creixent majoria de la població de l'Estat espanyol contrària a l'actual participació a l'ocupació de l'Afganistan.

Segons les últimes xifres del Real Instituto Elcano (juny de 2007) el 49% dels entrevistats estava a favor de retirar totes les tropes, i un altre 9% a favor de reduir-les. Només el 34% estava per mantenir-les, i un 3% per augmentar la presència.

Unes xifres encara més recents, d'un sondeig fet per a *La Vanguardia* l'octubre de 2007, mostren un 56% de la població a favor de la retirada de les tropes.

Més informació

Afghan Victim Memorial Project: <http://avmp.info>

RAWA, Associació revolucionària de dones de l'Afganistan: www.rawa.org/spanish.htm

Defense Committee for Malalai Joya (Comitè de defensa de la Malalai Joya): www.malalaijoya.com

Aquest és el context en què el ministre Alonso anuncia l'enviament de 52 efectius més a l'Afganistan.

Aquest full explica que la presència militar a l'Afganistan fa que el món sigui un lloc més perillós, i no respon a les necessitats ni als desitjos del poble afganès.

Una retirada de les tropes espanyoles podria ser el primer pas per desprestigiari tota l'ocupació de l'Afganistan. Així debilitaria la guerra de Bush a tota la regió i ajudaria a acabar amb l'ocupació a l'Iraq i a reduir el risc —actualment molt alt— d'un atac a l'Iran.

Actualment, no vivim les massives protestes de 2003, contra la guerra a l'Iraq, però en el fons els motius són els mateixos que llavors. Ens toca tornar a explicar allò que vam dir el 2003:

■ **L'ocupació no és la llibertat**

■ **Les bombes no porten la democràcia**

■ **Fora les tropes de l'Afganistan**

Plataforma Aturem la Guerra

Continuem treballant contra les guerres i les ocupacions a l'Orient Mitjà. Participa amb nosaltres!

Plana web: www.aturemlaguerra.org

Correu electrònic: info@aturemlaguerra.org

Llista de correu: www.grups.pangea.org/mailman/listinfo/llista-aturemlaguerra

Passatge del Crèdit, 7, pral, Barcelona 08002 •
10-14h / 16-19h • Tel. 93 301 0171

Ajut econòmic a la Plataforma:
2013-0371-85-02009 57332

